Førsteblad 1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7 Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr. Herad: Rennesøy

Emne: Skav Bygdelag: Sörbö

Oppskr. av: Haakon Galta Gard: Galta

(adresse): Sörbö G.nr. 3 Br.nr. 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
Etter ei dame fraa Ryfylke 70 aar no paa Galta – husmor

SVAR

1 Skav vart nøkna for og kallast naufor

2 Har ikkje kjent anna namn end "skav"

3 Dei segjer skava notid – skjev – fortid skav

4 Her har ikkje vore nytta skav til krøterfor i vor bygd da me fulstendige vantar skog. men lenger inde i herredet er litt smaaskog og der har dei nok brukta skav. Det var eit forslag til hjelp i vanskelige aar.

5 Dei treslag som ein helst nyttar til skav var raun, osp, lind, alm og ask. ikkje bartre
Dei treslag ein held gjævast til skav var raun, alm og ask.

6 Raun var eit mykje nytta treslag til skav. Det var skavtre.

7 Det nemnt de fortel om er kjent inne i Ryfylke
Almen gjer Kauma føe
Selja svelte Kuren velte
Hegg set merg i legg.

9143

8 Av buskapen var det helst Kua som fekk skav. Det var om vinteren. Dei fekk skavet for seg sjølv. Or vart ikkje nytta til skav. dyraa ået det ikkje.

9 Ein tykte ein fekk meire mjølk naar kjyrne fek skav og fint gult smør. Om der var skav av visse treslag som gav beisk smakk paa mjølka kjender ikkje til.

10 Ofte drog ein til skogs eins wrend for at henta ved til skaving og ofte skjere ein av den veden ein skal ha til huset: Av hesjveden nytter og ein ofte skavet til Kråtene:

11 Ein kaller det aa henta skavved i skogmarka.

12. Veden ein henter kaller ein skavved

13 Marka tyder ein strekning der ein samler al slags kratenfor saasom skavved lauv, lyng o. l.

14 Aa henta skav var ikkje meir end eit almndeligt arbeid for friske folk.
Aa henta skaved paa fastande kjenda paa ein langfredags morgon er ikkje kjendt

15 Dei held til med skavinge ude paa tunet naar veiret er godt elles er dei i vedskrunet og naar det blir rikktig kalt held dei til inde i skjølve daglighova

9143

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

16 Det som dei nytta til aa skav med var baae skavljaa, bandakniv og tolle=kniv. Nåko serskilt namn kjender me ikkje Det var vanligt at ein tog ein gamal ljaabrot og surra noko tøi i kvar ende paa den. Dette var den beste reidskapen til aa skava med.

17 Korleis dei gaar fram med skavinga til hesjestaur er heilt ukjent for oss. Likeso den den firkanta skavkrok.

18 At dei nytter ei stong som dei sette eine enden i golvet og den andre ende i beten kjenner vi heller ikkje noko til Skavhol kjenner vi heller ikkje noko til

19 Daa det var større stykker drog dei ljaaen eller kniven med begge hender yver trestykkje som skal skavast.

20 Veden ein skjev beiten av kaller ein skavved

21 Kjenner ikkje noko serskilt ord paa bork=beterne and ende bork.

22. Ein skjev skav av baae tunne kjeppar og av større tre. Disse siste var lenger end vanlig brennevid.

23 Kjeppane som ein har skava kallar ein skjev=lar i fleirtal skjevlane. Dei tunne kallar dei skjevlar og dei tjukke kubbe.

24 Nokre regler for skavinga kjender me ikkje

9143

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

24

Det var ikkje bare det ytste laget av borken dei tog men alt. Dei let ikkje noko av veddlaget fylgja med. Det var nok stor forskjil paa folk til og kunna skava.

25

Den avskavne veden blei nok nytta til mangt – Den blei snart turr – Dei brukte nok mykje til bakstaved.

26

Her brukas ikkje mykje skav no i tida. Det kan vera aar her er forma.
Det vart vel helst slutt kring 1910 til 1920

9143

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING